

Віра Ковальчук

**ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ОРГАНІЗАТОРА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

*Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів*

Івано-Франківськ
2022

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

імені Богдана Ступарика

Віра Ковальчук

**ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ОРГАНІЗАТОРА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ**

Методичні рекомендації

для самостійної роботи студентів

**Івано-Франківськ
2022**

ББК 74.580.46

УДК 371.214.114

Друкується за рішенням науково-методичної ради Педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 1 від 29 вересня 2022 року)

Дане видання рекомендується студентам при вивченні курсу “Професійна майстерність організатора освітнього простору”, допоможе при підготовці до самостійних та практичних занять.

Рецензенти:

М.П. Оліяр, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти.

В.В.Стинська, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика.

Ковальчук В.

“Професійна майстерність організатора освітнього простору”: Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів /авт.-упоряд.В.М. Ковальчук.– Івано-Франківськ. Вид. Прикарпат. нац. ун-ту ім.В.Стефаника,2022р. – 40с.

©Ковальчук В., 2022 ©Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022

Вступ

Освіта XXI століття - це освіта для людини, це розвивальна домінанта, виховання відповідальної особистості, здатної до самоосвіти й саморозвитку, яка вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання та вміння для творчого розв'язання проблем, яка прагне змінити на краще своє життя й життя країни.

Якщо педагог хоче завтра навчати краще, ніж сьогодні, то він має бути в постійному пошуку цікавих та ефективних педагогічних технологій, прийомів і методів, щоб учні не просто здобували певну кількість знань, а творчо виконували завдання, розвивали пізнавальну активність. Для цього викладач сам має бути творчою людиною, яка мислить не ординарно, сумлінно ставиться до своєї справи, ретельно виконує свої обов'язки, створює проблемно-пошукові ситуації, володіє артистизмом, умінням розвивати, стимулювати учнівську уяву, володіти педагогічним тактом.

Таким чином, процес формування особистості пов'язаний з усуненням складних суперечностей, що породжують численні конфлікти, тому в ході цього процесу виникає об'єктивна необхідність регулювати взаємовідносини учасників педагогічної діяльності. Так виникають вимоги педагогічної моралі, частина яких адресована педагогу, а частина - від імені педагога суспільству, учнівському колективу та батьківській громадськості. Педагогічна етика ставить перед собою багато важливих задач, які впливають на формування особистості учнів, закладають ази порядності та життєвості. Педагог має ставити до себе особливі вимоги і з великою самокритикою ставитись до себе. Адже саме поведінка педагога – вихователя являється прикладом для наслідування.

Робоча навчальна програма дисципліни «“Професійна майстерність організатора освітнього простору”» передбачає вивчення теоретичних положень курсу, що мають практичну спрямованість і розглядаються через призму психологічних закономірностей розвитку особистості, вияву та аналізу педагогічних явищ, поведінки педагога і студента; з'ясування сутності основних

теоретичних положень курсу, розгляд, аналіз й оцінку педагогічних задач і педагогічних ситуацій у процесі взаємодії викладача та студентів під час занять; осмислення студентами власного життєвого досвіду, вироблення власних професійних уявлень та поглядів про педагогічну діяльність; творчий пошук майбутніми педагогами ефективних засобів, методів, прийомів опосередкованого впливу на особистість молодої людини.

Практично-семінарські заняття зорієнтовані на: формування у студентів основних педагогічних умінь; обговорення та аналіз студентами різноманітних педагогічних задач і ситуацій; виконання практичних, ситуаційних вправ, тестових завдань; організацію рольових навчальних ігор; вивчення студентами навчальної інформації, винесеної на самостійне опрацювання, підготовку ними творчих робіт, проектів, рефератів, фрагментів навчальних занять, що передбачають осмислення та застосування знань, аналіз педагогічних ситуацій; їхнє представлення та обговорення в групі; обговорення, рефлексію, осмислення студентами власного життєвого досвіду; вироблення власного бачення, власних поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодою людиною.

Загальна характеристика навчального курсу
“Професійна майстерність організатора освітнього простору”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-	Характеристика навчальної дисципліни
-------------------------	--	--------------------------------------

	кваліфікаційний рівень	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 01 – Овіта _____ (шифр і назва)	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 011 Освітні, педагогічні науки (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____ <u>Магістр</u> _____ (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		1	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	Освітній рівень: <u>магістр</u>	10	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20	6 год.
		Лабораторні	
		__	__ год.
		Самостійна робота	
		60	80 год.
Індивідуальні завдання: __ год.			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – 10/80

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з особливостями професійно-педагогічної діяльності організатора освітнього простору; педагогічна підготовка фахівців освітнього рівня “магістр ” до педагогічної діяльності у загальноосвітніх

зкладах та закладах вищої освіти, а також до взаємодії з людьми у різноманітних установах, що має характер управлінської, організаторської та освітньої діяльності фахівця.

Завдання: поглиблення уявлень студентів про освітній процес шляхом опертя на знання та творче використання ними основного курсу педагогіки, філософії як методологічної бази та психології як теоретичної основи; сприяння розвитку їхньої компетентності в організації педагогічної діяльності; вироблення у студентів адекватного розуміння сутності педагогічної діяльності як такої, організації взаємодії викладача зі студентами, при якій всі учасники освітнього процесу виступають рівноправними суб'єктами, партнерами; формування у студентів цілісної системи фахових знань, а також професійних умінь компетентної організації педагогічної взаємодії, спрямованої на розвиток особистості кожного студента; підготовка студентів до здійснення професійно-педагогічної діяльності в навчальних закладах, до взаємодії з людьми у різноманітних установах, що має характер управлінської, організаторської та освітньої діяльності фахівця.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

Знати: сучасні філософські засади педагогічної та управлінської діяльності; складові педагогічної майстерності викладача; базові ціннісні орієнтації педагога; особливості педагогічного спілкування; складові невербальної поведінки педагога; типи, структуру, динаміку конфліктів у педагогічних ситуаціях, шляхи їхнього розв'язання; культуру, техніку, риторичні аспекти педагогічного мовлення; педагогічний такт та етику діяльності викладача; особливості педагогічного впливу на особистість, створення ситуації успіху; сучасні організаційні форми, методи, прийоми інтерактивного навчання, що використовуються у навчально-виховному процесі.

У процесі вивчення курсу студенти мають оволодіти **уміннями:** застосування методів науково-педагогічного дослідження; застосування невербального спілкування (жестикуляції, вияву міміки, вибору пози тощо), різноманітних

методів і прийомів словесного впливу; аналізу педагогічних конфліктів, вибору ефективних шляхів їхнього розв'язання; застосування інтерактивних методів, форм організації навчально-пізнавальної діяльності учнів (“акваріуму”, “кола цікавих ідей”, комунікативної атаки, дискусії, діалогу, рольової гри і т. ін.).

Компетентності

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності(ЗК)

ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності(СК)

СК1.Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.

СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання(ПРН)

РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію,зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування,висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних,етичних норм.

РН9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її,оцінюючи достовірність та релевантність.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Освітній простір. Педагог як суб'єкт освітнього простору. Педагогічна діяльність (сутність, структура, характеристика компонентів). Функції педагога. Педагогічні вміння вчителя, викладача. Головні професійні якості педагога. Суспільна значущість професії педагога. Рольовий репертуар учителя, викладача.

Тема 2. Педагогічна культура, професійна майстерність організатора освітнього простору.

Поняття про педагогічну культуру викладача, її головні складові. Педагогічна спрямованість як важлива умова входження у професійну педагогічну діяльність. Педагогічний досвід (професійна компетентність, психолого-педагогічна ерудиція) та педагогічні здібності як головні ознаки педагогічної культури викладача. Поняття про педагогічну майстерність, її складові компоненти. Головні критерії майстерності вчителя, викладача Рівні оволодіння професійною педагогічною майстерністю. Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні вчителя, викладача, формуванні його педагогічної майстерності. Погляди на педагогічну майстерність у світовій педагогічній науці та практиці. Педагогічна майстерність та авторитет.

Тема 3. Педагогічна техніка організатора освітнього простору. Поняття про педагогічну техніку, її структура. Культура зовнішнього вигляду. Культура педагогічного спілкування. Лексичне багатство вчителя, викладача Здатність педагога до саморегулювання. Використання прийомів саморегулювання. Шляхи вольового впливу на емоційну сферу особистості педагога, учня, студента.

Тема 4. Педагогічне спілкування як взаємодія.

Педагогічне спілкування (сутність, функції, особливості, принципи, критерії). Рівні й стилі педагогічного спілкування. Бар'єри в процесі спілкування вчителя з учнями, викладача із студентами та моделі їх поведінки.

Структура педагогічного спілкування. Техніка спілкування, комунікативні вміння педагога. Поняття про мову, мовлення, головні складові мовної системи. Різновиди педагогічного мовлення. Функції мовлення педагога. Техніка мовлення педагога. Слухання (рівні, стилі, бар'єри, принципи). Дикція як чіткість вимови,

шляхи її поліпшення. Професійні особливості голосу педагога. Словесні дії педагога. Культура професійного мовлення.

Тема 5. Педагогічний такт та етика поведінки .Педагогічний такт, його складові та умови вияву. Поняття про педагогічну етику. Педагогічна реакція на поведінку, вчинок учня, студента. Методи, прийоми виховного впливу на поведінку учня, студента, умови, технологія їхнього застосування. Особливості взаємодії педагога з батьками, дотримання педагогічного такту. Особливості взаємодії педагога з обдарованими учнями, студентами. Особливості взаємодії педагога з проблемними учнями, студентами. Педагогічний такт і толерантність учителя, викладача. Влада в педагогічній діяльності, авторитаризм, домінантність.

Тема 6. Шляхи підвищення професійної майстерності організатора освітнього процесу. Формування іміджу вчителя, викладача, як запорука його успіху в майбутній педагогічній діяльності. Педагогічне вигорання. Сучасні вимоги до особистості викладача. Педагогічний досвід (професійна компетентність, психолого-педагогічна ерудиція). Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні викладача у формуванні педагогічної майстерності.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
<i>Тема 1.</i> Педагог як суб'єкт навчально-виховного процесу. Педагогічна діяльність	16	2	4			10	16	2	2			12
<i>Тема 2</i> Педагогічна культура, професійна майстерність викладача.	16	2	4			10	12					12
<i>Тема 3</i> Педагогічна техніка вчителя	16	2	4			10	18	2	2			14
<i>Тема 4.</i> Педагогічне спілкування як взаємодія	16	2	4			10	14					14
<i>Тема 5.</i> Педагогічний такт та етика поведінки	14	2	2			10	16		2			14
<i>Тема 6.</i> Шляхи підвищення педагогічної майстерності.	12		2			10	14					14
<i>Разом</i>	90	10	20			60	90	4	6			80

Методичні вказівки для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Професійна майстерність організатора освітнього простору» для студентів денної та заочної форм навчання.

Важливою складовою університетської освіти є семінарські заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань. Основне завдання семінарських занять з курсу "Професійна майстерність організатора освітнього простору" полягає у обговоренні й засвоєнні закономірностей педагогічного спілкування, оволодінні культурою педагогічної взаємодії.

Під час підготовки до семінарських занять студенти повинні опанувати прийоми та методи самостійної роботи з педагогічною інформацією, засвоїти навички регуляції педагогічного процесу.

Готуючись до семінарського заняття, слід опрацювати монографічні дослідження та наукові статті (список літератури додається), скласти конспект опрацьованих джерел та тези відповідно до сформульованих проблем, докладний план виступу, а також контрольні запитання проблемного характеру для перевірки розуміння матеріалу семінарського заняття іншими студентами. У випадку неготовності або пропуску семінару (незалежно від причин) студент зобов'язаний самостійно опрацювати відповідну тему. Семінарські заняття проводяться у формі бесіди, рецензування та обговорення рефератів, доповідей, передбачають дискусію з вузлових питань теми.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1,2

Тема: ОСВІТНІЙ ПРОСТІР . ПЕДАГОГ ЯК СУБ'ЄКТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

I. Питання для обговорення

1. Педагогічна діяльність (сутність, структура, характеристика компонентів).
2. Педагогічна взаємодія.
3. Функції педагога.
4. Сучасні вимоги до викладача.

5. Ціннісні орієнтації особистості викладача.

6. Педагогічні вміння викладача.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як трактується поняття «педагогічна взаємодія» у науковій літературі?

2. Назвіть педагогічні вміння викладача.

3. Які ціннісні орієнтації особистості викладача ?

4. Охарактеризуйте компоненти педагогічної діяльності.

5. Назвіть основні функції педагога.

III. Пошукові та творчі завдання

1. Привести приклади педагогічних ситуацій в яких педагог буде використовувати переконання

2. Підготувати та провести бесіду «Способи саморегуляції викладача в педагогічній діяльності»

IV. Самостійна робота

1. Складіть методичні поради (рекомендації) щодо формування педагогічних умінь викладача закладу вищої освіти.

Основні поняття: педагогічна діяльність, педагогічна взаємодія, професійні якості, педагогічні вміння

Література: [1; 4; 7; 34; 36; 35]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3,4

Тема: **ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА, ЙОГО ПРОФЕСІЙНА**

МАЙСТЕРНІСТЬ

I. Питання для обговорення

1. Поняття про педагогічну культуру педагога, її основні складові.

2. Педагогічний досвід та педагогічні здібності як головні ознаки педагогічної культури педагога.

3. Професійна майстерність.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як трактується поняття «педагогічна культура» у науковій літературі?

2. Назвіть головну складові педагогічної культури.
3. Розмежуйте поняття: «педагогічний досвід» і «педагогічні здібності».
4. Охарактеризуйте компоненти професійної майстерності.

III. Пошукові та творчі завдання

1. Чи погоджуєтесь Ви з думкою, що спілкування, яке французький письменник Антуан де Сент Екзюпері вважав найбільшою розкішшю на Землі, є для педагога професійною необхідністю? Відповідь аргументуйте, розкривши сутність, функції, особливості, принципи та критерії педагогічного спілкування.
2. Аналіз реальної роботи різних викладачів на заняттях дає змогу виділити різні рівні спілкування, а також показує низку перешкод, що виникають в особистому контакті педагога з студентами. Невміння долати ці перешкоди, зазвичай, призводить до малоефективних моделей поведінки педагога. Вкажіть та коротко охарактеризуйте: рівні педагогічного спілкування, особливості (стилі) комунікативного впливу педагога на студентів, бар'єри спілкування та моделі поведінки педагога. Яка з цих моделей, на Ваш погляд, є найпродуктивнішою?
3. Професійне педагогічне спілкування є складною системою, у структурі якого виділяють низку етапів. Які це етапи? Яких правил потрібно дотримуватись педагогу, щоб оптимізувати комунікативну взаємодію з студентами на кожному етапі.

IV. Самостійна робота

1. Описати педагогічний досвід викладача закладу вищої освіти (за вибором студента).

Література: [1; 5; 12; 17; 20; 34; 35]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5,6

Тема: ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНІКА ВИКЛАДАЧА

I. Питання для обговорення

1. Поняття про педагогічну техніку, її структура.
2. Культура зовнішнього вигляду.
3. Культура педагогічного спілкування.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як трактується поняття «педагогічна техніка» у науковій літературі?
2. Лексичне багатство викладача знаходить свій вираз у культурі його мови. Чому?
3. Якою, на Ваш погляд, має бути цільова установка викладача на викладання педагогічних дисциплін?
4. Як Ви розумієте поняття “культура зовнішнього вигляду викладача”? Які складові елементи інтегруються в це поняття?

III. Пошукові та творчі завдання

1. Термін “педагогічна техніка” ввів А. Макаренко. Обґрунтуйте доцільність введення такого терміну.
2. Змодельуйте образ зовнішнього вигляду викладача закладу вищої освіти.

IV. Самостійна робота

Написати наукові статті на запропоновані теми: «Поняття про педагогічну техніку, її структура», «Культура зовнішнього вигляду», «Культура педагогічного спілкування».

Література: [1; 5; 7; 13; 22; 34; 35]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7,8

Тема: ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ВЗАЄМОДІЯ

I. Питання для обговорення

1. Сутність, функції, особливості, принципи, критерії педагогічного спілкування.
2. Рівні й стилі педагогічного спілкування.
3. Бар'єри в процесі спілкування педагога з студентами та моделі його поведінки.
4. Структура педагогічного спілкування.
5. Техніка спілкування, комунікативні уміння педагога, правила педагогічного спілкування.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Які уміння вказують на культуру педагогічного спілкування викладача?
2. Що розуміють під поняття “стиль спілкування”?
3. У взаємодії викладача з студентами можна виділити декілька стилів педагогічного управління діяльністю студентів. Які це стилі? У чому виявляються їхні особливості? Як Ви вважаєте, котрий з цих стилів педагогічного управління

найбільш ефективно забезпечує реалізацію завдань освіти, навчання, виховання, розвитку й формування особистості? Чому?

4. Вкажіть основні стилі педагогічного спілкування відповідно до ознак, що покладені в основу різних класифікацій (наприклад, за В.А. Кан-Каликом, М. Таленом тощо) та коротко охарактеризуйте їх.

5. Як Ви гадаєте, яку роль у педагогічному процесі відіграють уміння викладача, пов'язані зі здатністю до саморегулювання?

III. Пошукові та творчі завдання

1. Укладіть таблицю «Рівні і стилі педагогічного спілкування».

2. Здійснити порівняльний аналіз підходів до типології стилів педагогічного спілкування в Україні та зарубіжних країнах.

3. Підготувати та провести бесіду «Бар'єри в процесі спілкування педагога з студентами та моделі його поведінки».

IV. Самостійна робота

Написати наукові статті на запропоновані теми: «Структура педагогічного спілкування», «Техніка спілкування», «Комунікативні уміння педагога», «Правила педагогічного спілкування», «Організація переговорів, медіації для розв'язання педагогічних конфліктів».

Література: [1; 5; 6; 17; 28; 31; 35]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема: НЕВЕРБАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ПЕДАГОГА

I. Питання для обговорення

1. Поняття про засоби комунікації педагога.

2. Міжособистісний простір у спілкуванні.

3. Пластична техніка (пантоміміка) особистості викладача (емоційне забарвлення пластики, пози особистості)

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як трактується поняття «пластична техніка» у науковій літературі?

2. Назвіть засоби комунікації викладача.

3. Що таке пантоміміка?

4. Міжособистісний простір, його значення у спілкуванні.

III. Пошукові та творчі завдання

1. Порівняти стилі педагогічного спілкування за цілями, засобами досягнення цілей, результатами.
2. Підготувати та провести бесіду «Емоційне забарвлення пластики, пози особистості». Змоделювати пози особистості.

IV. Самостійна робота

Написати наукові статті на запропоновані теми: «Види навіювання, форми їх застосування у педагогічному процесі», «Стили педагогічного спілкування за цілями, засобами досягнення цілей, результатами», «Прийоми педагогічної взаємодії», «Комунікативні здібності педагога та шляхи їх розвитку». «Мімічна техніка (вираз обличчя, контакт очей)», «Мова жестів».

Література: [1; 4; 7; 14; 30; 32; 35]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ОРГАНІЗАТОРА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

I. Питання для обговорення

Педагогічне вигорання. Сучасні вимоги до особистості викладача. Педагогічний досвід (професійна компетентність, психолого-педагогічна ерудиція). Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні викладача та формуванні педагогічної майстерності.

II. Запитання і завдання для самоконтролю

1. Як трактується поняття «педагогічне вигорання» у науковій літературі?
2. Назвіть сучасні вимоги до особистості викладача.
3. Значення понять «педагогічний досвід», «професійна компетентність», «психолого-педагогічна ерудиція».

III. Пошукові та творчі завдання

1. Укладіть таблицю «Шляхи підвищення професійної майстерності викладача».
2. Підготувати та провести бесіду «Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні викладача та формуванні педагогічної майстерності».

IV. Самостійна робота

Написати наукові статті на запропоновані теми: «Погляди на педагогічну майстерність у світовій педагогічній науці та практиці», «Сучасні вимоги до особистості викладача», «Шляхи подолання педагогічного вигорання». та ін.

Література: [1; 5; 7; 17; 34; 35]

Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Професійна майстерність організатора освітнього простору» для студентів денної та заочної форми навчання та методичні рекомендації щодо їх виконання.

Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття навичок роботи з базовою і додатковою літературою, формування самостійного творчого мислення. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчально-методичною літературою;
- написання рефератів;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до контрольних робіт;
- підготовка до заліку.

Тема 1. Основи фаху педагога (8 годин)

План

1. Самовиховання у професійному становленні педагога.
2. Досвід А.С. Макаренка в сучасних умовах.
3. В.А. Сухомлинський та його педагогічні погляди.
4. Дж. Дьюї – ідеолог "прагматизму" в педагогіці.

Рекомендована література:

1. Бондар В. І., Шапошнікова І. М. Управління підготовкою успішного вчителя: теорія і практика: *Монографія*. Київ, 2015. 332 с.
2. Вишневецька Є. Розвиток толерантності як активної життєвої позиції зростаючої особистості. *Рідна школа*. 2016. № 10. С. 38-41.
3. Галета Я. Інформаційна культура в професійній підготовці майбутнього педагога. *Рідна школа*. 2011. № 11. С. 24–27
4. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: *навч. посіб.* Донецьк, 2010. 242 с.
5. Голік О. Б., Кривильова О. А., Лебідь О. В., Немченко С. Г., Управління навчальним закладом: *підручник для студентів*. Донецьк, 2012. 516 с.

Тема 2. Гра в педагогічному процесі (7годин)

План

1. Гра в житті дитини та її функції.
2. Пізнавальна гра як засіб розвитку розумових здібностей.
3. Умови застосування і організації гри.
4. Роль педагога в іграх, уміння та навички.

Рекомендована література:

1. Голік О. Б., Кривильова О. А., Лебідь О. В., Немченко С. Г., Управління навчальним закладом: *підручник для студентів*. Донецьк, 2012. 516 с.
2. Зайченко І. В., Каленський А. А., Теслюк В. М., Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: *підручник*. Київ: 2017. 484 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (за станом на 1 липня 2014 р.) // Верховна Рада України. Київ: Парламентське видавництво, 2014. 76 с.
4. Іваньшина Н. М. Сутність та поняття інформаційної культури особистості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 2 (49). С. 57–65.
5. Кайдалова Л. Г., Лутаєва Т. В., Шварп Н. В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *метод. рекомендації*. Харків, 2013. 60 с.
6. Кічук Н. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія як пріоритет педагогіки толерантності та особистісно-професійної підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Ізмаїл, 2019. Вип. 42. С. 99–104.
7. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35). С.49.

Тема 3. Основи техніки саморегуляції педагога (8 годин)

План

1. Особливості сприйняття особистості викладача студентами.
2. Поняття культури зовнішнього вигляду.
3. Характеристика компонентів зовнішнього вигляду викладача (осанка, хода, поза, жести, одяг).
4. Рекомендації щодо організації зовнішнього вигляду.

Рекомендована література:

1. Малицька О. В. Культурна ідентифікація як визначальний освітній фактор у педагогічному ВНЗ. *Молодий вчений*. 2015. № 2. С. 123–131.

2. Малицька О. В. Культурологічна діяльність як фактор гармонізації особистості. Сучасні тенденції в бізнесі та суспільному секторі. *Колективна монографія*. Ополе, Республіка Польща, 2016. С. 167–187.
3. Методологічне забезпечення процесу формування особистості в навчально-виховному процесі на різних рівнях освіти. Актуальні проблеми формування особистості в навчально-виховному процесі освітніх закладів. *Колективна монографія* / Лісіна Л. О.; ред. Попова О. І. Бердянськ. 2016. С. 182–204.
4. Співаковський О. Успіх і результативність – через широке партнерство: як розвиватися освіт. *Голос України*. 2017. С. 4.

Тема 4. Основи техніки мовлення (7 годин)

План

1. Поняття про мову, мовлення, головні складові мовної системи.
2. Різновиди педагогічного мовлення.
3. Техніка мовлення та її значення в діяльності педагога.
4. Типи дихання.
5. Основні вади мовного дихання, їх причини.
6. Шляхи вдосконалення техніки мовлення.

Рекомендована література:

1. Зайченко І. В., Каленський А. А., Теслюк В. М., Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: *підручник*. Київ: 2017. 484 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» (за станом на 1 липня 2014 р.) // Верховна Рада України. Київ: Парламентське видавництво, 2014. 76 с.
3. Іваньшина Н. М. Сутність та поняття інформаційної культури особистості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 2 (49). С. 57–65.
4. Кайдалова Л. Г., Лутаєва Т. В., Шварп Н. В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *метод. рекомендації*. Харків, 2013. 60 с.
5. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35). С.49.

Тема 5. Дикція і виразність мови (8годин)

План

1. Дикція, її значення в педагогічній діяльності.
2. Будова мовного апарату.
3. Основні недоліки дикції педагога та шляхи їх усунення.
4. Виразність мови, її значення в навчально-виховній роботі.
5. Шляхи і способи розвитку навичок виразного мовлення.

Рекомендована література:

1. Вишневецька Є. Розвиток толерантності як активної життєвої позиції зростаючої особистості. *Рідна школа*. 2016. № 10. С. 38-41.
2. Галета Я. Інформаційна культура в професійній підготовці майбутнього педагога. *Рідна школа*. 2011. № 11. С. 24–27
3. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: *навч. посіб.* Донецьк, 2010. 242 с.
4. Голік О. Б., Кривильова О. А., Лебідь О. В., Немченко С. Г., Управління навчальним закладом: *підручник для студентів*. Донецьк, 2012. 516 с.
5. Ковальчук В. М. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці: *праці наук.-практ. інтернет-конф.* (Івано-Франківськ, 25 лютого 2016). Івано-Франківськ. С.34
6. Ковальчук В. М. Педагогічна культура викладача. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету: *матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару* (Івано-Франківськ, 3-4 березня 2016). Івано-Франківськ. С.41-44.
7. Ковальчук В. М. Педагогічна майстерність. *Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів*: Івано-Франківськ, 2016. 48 с.

Тема 6. Культура спілкування викладача і студентів(7 години)

План

1. Взаємини викладача і студентів.
2. Педагогічний такт, його функції й особливості.
3. Роль уваги в процесі навчання (у діяльності викладача і студентів), засоби активізації уваги.
4. Увага як форма психічної діяльності людини (визначення, функції, види, основні властивості).
5. Спостережливість та засоби її розвитку.
6. Особливості взаємодії педагога з батьками, дотримання педагогічного такту.
7. Особливості взаємодії педагога з проблемними учнями.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про вищу освіту» (за станом на 1 липня 2014 р.) // Верховна Рада України. Київ: Парламентське видавництво, 2014. 76 с.
2. Іваньшина Н. М. Сутність та поняття інформаційної культури особистості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 2 (49). С.57–65.
3. Кайдалова Л. Г., Лутаєва Т. В., Шварп Н. В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *метод. рекомендації*. Харків, 2013. 60 с.
4. Кічук Н. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія як пріоритет педагогіки толерантності та особистісно-професійної підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Ізмаїл, 2019. Вип. 42. С. 99–104.
5. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35). С.49.

Тема 7. Новаторський досвід (8годин)

План

1. Цикл опанування новаторським досвідом: виявлення, наукова апробація, підготовка матеріалів, експериментальна перевірка, корекція, масове впровадження).
2. Дискусійні питання у новаторському досвіді В. Ф. Шаталова та Є. М. Ільїна.
3. Психологічні умови прояву та підтримки активності школярів.
4. Способи стимулювання пізнавальної діяльності учнів.

Рекомендована література:

1. Малицька О. В. Культурна ідентифікація як визначальний освітній фактор у педагогічному ВНЗ. *Молодий вчений*. 2015. № 2. С. 123–131.
2. Малицька О. В. Культурологічна діяльність як фактор гармонізації особистості. Сучасні тенденції в бізнесі та суспільному секторі. *Колективна монографія*. Опале, Республіка Польща, 2016. С. 167–187.
3. Методологічне забезпечення процесу формування особистості в навчально-виховному процесі на різних рівнях освіти. Актуальні проблеми формування особистості в навчально-виховному процесі освітніх закладів. *Колективна монографія* / Лісіна Л. О.; ред. Попова О. І. Бердянськ. 2016. С. 182–204.
4. Основні стандарти поведінки вчителя у професійній сфері та в соціальній мережі. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2017. №2. С. 32-35.
5. Співаковський О. Успіх і результативність – через широке партнерство: як розвиватися освіт. *Голос України*. 2017. С. 4.

6. Степанов В. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті. *Вісник Харківської державної академії культури: збірник наукових праць*. Харків, 2010. Вип. 30. С. 173–179.

Тема 8. Переконування й логіка у діяльності викладача (7 годин)

План

1. Переконування як засіб комунікативного впливу, загальні психолого-педагогічні вимоги до переконування.
2. Перебудова помилкових переконань студентів.
3. Логічні форми мислення: поняття, судження, умовиводи, докази.
4. Характеристика основних законів логіки.
5. Логічні помилки, їх причини, шляхи попередження.
6. Структура аргументації (доказу).

Рекомендована література:

1. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. – К., 2001. – 656 с.
3. Педагогічна майстерність / За ред. І. Зязюна. – К., 1997. – 349 с.
4. Педагогічні технології: Навчальний посібник./ О.С. Падалка, А.М. Нісімчук, І.О. Смолюк, О.Г. Шпак. - К., 1995.
5. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.Зязюна. – К., 2004. – 422 с.

Тема 9. Навіювання і комунікативні здібності (8 годин)

План

1. Види навіювання, форми їх застосування у педагогічному процесі.
2. Педагогічна техніка різних видів навіювального впливу.
3. Порівняти стилі педагогічного спілкування за цілями, засобами досягнення цілей, результатами.
4. Прийоми педагогічної взаємодії.
5. Комунікативні здібності педагога та шляхи їх розвитку.

Рекомендована література:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. – К., 2004. – 472 с.
2. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. – К., 2005. – 336 с.
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні Підручник. – К., 2004. – 383с.

Тема 10. Конфлікти у педагогічних ситуаціях(8 годин).

1. Поняття про конфлікти у педагогічних ситуаціях, їхня типологія, причини.
2. Анатомія, структура, сфера, динаміка педагогічних конфліктів.
3. Способи поведінки педагога у конфліктних ситуаціях, шляхи розв'язання конфлікту.
4. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.
5. Організація переговорів, медіації для розв'язання педагогічних конфліктів.
 - міні-доповідь;
 - участь в обговоренні міні-доповідей, дискусії;
 - виконання проектів;
 - моделювання конфліктної ситуації;

Рекомендована література:

1. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
2. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. – К., 2001. – 656 с.
3. Педагогічна майстерність / За ред. І. Зязюна. – К., 1997. – 349 с.
4. Педагогічні технології: Навчальний посібник./ О.С. Падалка, А.М. Нісімчук, І.О. Смолюк, О.Г. Шпак. - К., 1995.
5. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.Зязюна. – К., 2004. – 422 с.

Тема11. Шляхи підвищення педагогічної майстерності (8 годин)

1. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.
2. Використання передового педагогічного досвіду та впровадження досягнень педагогічної науки.
3. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних кадрів. Роль методичних об'єднань педагогів.

Рекомендована література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник. – К., 2001. – 576 с.
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика. – Львів, 2005. – 344 с.
3. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. – Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 608 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посібник. – К., 2001. – 656 с.
5. Педагогічна майстерність / За ред. І. Зязюна. – К., 1997. – 349 с.
6. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.Зязюна. – К., 2004. – 422 с.

Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Педагогічна розповідь як фрагмент педагогічної діяльності.
2. Внутрішня техніка викладача. Майстерність у керуванні психічним самопочуттям.
3. Зовнішній вигляд викладача, основи мимічної і пантомимічної виразності.
4. Професійно-педагогічне спілкування, його сутність та структура.
5. Уява викладача як умова педагогічного прогнозування у спілкуванні.
6. Увага та спостережливість викладача.
7. Педагогічний такт як стратегія поведінки викладача.
8. Техніка переконуючого впливу в індивідуальній бесіді.
9. Прийоми педагогічної взаємодії.
10. Майстерність спілкування у процесі викладу нового матеріалу. Монолог та діалог у процесі бесіди.
11. Майстерність викладача в організації взаємодії між учнями під час групової роботи.
12. Взаємодія під час перевірки знань. Техніка активного слухання.
13. Творче самопочуття викладача під час викладання.
14. Філософські основи педагогічної етики.
15. Педагогічна майстерність і авторитет викладача.
16. Роль риторики в педагогічній майстерності.
17. Майстерність публічного виступу викладача.
18. Переконання та навіювання у педагогічному процесі.
19. Основи техніки мовлення: подих, голос, дикція.
20. Ораторська майстерність викладача.

Індивідуальні завдання

З метою поглиблення знань із дисципліни, прищеплення навичок самостійної роботи з літературою пропонується написання рефератів.

Рекомендації

щодо виконання реферативних робіт

Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійних занять, також є засобом перевірки знань з дисципліни «Професійна майстерність організатора освітнього простору»

Реферати стимулюють до більш глибокого вивчення предмета, розвивають вміння користуватися навчальною літературою, складати бібліографію.

Реферати виконуються на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури, список якої не обмежує ініціативи студента і його можливостей в використанні більш широкого кола наукових досліджень. До літератури відносяться: першоджерела; підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.)

Наведені у роботі цитати повинні мати посилання на джерело, де необхідно вказати прізвище, ім'я, по батькові, назву роботи, місто і рік видання.

Написання контрольної роботи слід починати з вибору теми. Після визначення мети роботи необхідно скласти план, який повинен мати конкретні питання. Зміст контрольної роботи обов'язково слід писати на початку роботи.

Реферати пишуться за складеним планом, який має структуру:

Зміст

Вступ. У вступі необхідно дати пояснення теми, показати її актуальність, сформулювати фундаментальну проблему, якій присвячена робота, мету та завдання дослідження, провести аналіз джерел і літератури. Обсяг – 1 – 2 стор.

Основна частина, що містить ті проблемні питання, що розкривають тему. В основній частині слід окреслити 2 – 3 питання, формулювання яких повинна відповідати змісту контрольної роботи. Рекомендовано поділити основний матеріал на розділи, які, в свою чергу, можна поділити на підрозділи. Пам'ятайте, що вони мають закінчуватися логічними висновками.

Закінчення. У закінченні необхідно зробити загальні висновки по змісту контрольної роботи. Обсяг 1 – 2 стор.

Список вивчених і використаних у роботі джерел та літератури подається в алфавітному порядку.

Контрольна робота з дисципліни
«Професійна майстерність організатора освітнього простору»
Варіант № 1

Теоретичні питання

1. Розкрити поняття «педагогічна майстерність».
2. Охарактеризувати основні компоненти педагогічної майстерності.
3. Дати визначення «педагогічна техніка».

Тестові питання

1. Головними компонентами педагогічної майстерності є:

- а) «гуманістична спрямованість»;
- б) «професійна компетентність»;
- в) «здібності до педагогічної діяльності»;
- г) «педагогічне мовлення».

2. Визначення педагогічної майстерності, як «комплексу властивостей особистості, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності», можна знайти у:

- а) І.А. Зязюна;
- б) Н.В. Кузьміної;
- в) А.О. Остапенко;
- г) словнику термінології з педагогічної майстерності.

3. До структурних компонентів педагогічної майстерності належать:

- а) наявність педагогічного надзавдання;
- б) педагогічна спрямованість;
- в) володіння професійними знаннями й уміннями (навичками);
- г) володіння педагогічними засобами (методиками, технологією, технікою);
- д) відсутність інтуїції справедливого оцінювання.

4. До функціональних компонентів педагогічної майстерності належать:

- а) організаційні здібності педагога;
- б) конструктивні здібності педагога;
- в) комунікативні здібності педагога;
- г) інтуїція справедливого оцінювання;
- д) проєктувальні здібності педагога;
- е) оціночні здібності педагога.

Варіант № 2

Теоретичні питання

1. Опишіть основні етапи розвитку риторики як науки.
2. Охарактеризуйте ораторське мистецтво Риму (на прикладі життя Цицерона).
3. Дайте визначення терміну «культура мовлення».

Тестові питання

1. Вміння використовувати психофізичний апарат як інструмент виховного впливу, прийом володіння собою (власним організмом, настроєм, мовленням, увагою і уявою) і впливу на інших (вербальними і невербальними засобами) — це:

- А) педагогічна майстерність;
- Б) педагогічна техніка;
- В) професійна здатність;
- Г) професійна компетентність.

2. До критеріїв майстерності педагога належать:

- А) продуктивність;
- Б) діалогічність;
- В) оптимальність;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Педагогічне мовлення повинне відзначатися такими ознаками:

- А) виразність;
- Б) правильність;
- В) чистота;
- Г) лаконізм;
- Д) штучність;
- Е) візуальність.

Варіант № 3

Тестові питання

1. Вміння використовувати психофізичний апарат як інструмент виховного впливу, прийом володіння собою (власним організмом, настроєм, мовленням, увагою і уявою) і впливу на інших (вербальними і невербальними засобами) — це:

- А) педагогічна майстерність;
- Б) педагогічна техніка;
- В) професійна здатність;
- Г) професійна компетентність.

2. До критеріїв майстерності педагога належать:

- А) продуктивність;
- Б) діалогічність;
- В) оптимальність;
- Г) усі відповіді правильні.

3. Для елементарного рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

- А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;
- Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;
- В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування та організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;
- Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будіванні діяльності на основі рефлексивного аналізу.

4. Для базового рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

- А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;
- Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет

викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будувannya діяльності на основі рефлексивного аналізу.

5. Для досконалого рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;

Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організація власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будувannya діяльності на основі рефлексивного аналізу.

6. Для творчого рівня оволодіння педагогічною майстерністю характерні:

А) наявність у викладача лише окремих якостей професійної діяльності, володіння знаннями для виконання педагогічних дій, предметом викладання, проте через брак спрямованості на розвиток студента, техніки організації діалогу продуктивність його навчально-виховної діяльності низька;

Б) педагогічні дії викладача, що гуманістично зорієнтовані, відносини зі студентами і колегами розвиваються позитивно, добре засвоєно предмет викладання, методично впевнено і самостійно організовано навчально-виховний процес на занятті;

В) чітка спрямованість дій викладача, їх висока якість, діалогічна взаємодія у спілкуванні, самостійне планування і організування власної діяльності на тривалий час з основним завданням розвинути особистість студента;

Г) ініціативність викладача і творчий підхід до організації професійної діяльності, самостійне конструювання оригінальних педагогічних доцільних прийомів взаємодії, будувannya діяльності на основі рефлексивного аналізу.

Творчі завдання

1. Розробіть пізнавальні ігри на практичних заняттях з вашого предмету.
2. Складіть програму професійного самовдосконалення на навчальний рік.
3. Спроектуйте засоби стимулювання пізнавальної активності студентів ЗВО.

Контрольні завдання

Варіант 1

1. Яким чином Ви будете використовувати систему Станіславського в педагогічних ситуаціях?
2. Які вимоги висуваються до мови і комунікативної поведінки викладача.
3. Педагогічний такт учителя.
4. В яких педагогічних ситуаціях й яким чином Ви будете використовувати переконування?
5. Які функції виконує пізнавальна гра?
6. Які способи саморегуляції викладачів слід використовувати в педагогічній діяльності?
7. У яких випадках і як ви будете використовувати закони логіки?

Варіант 2

1. Які прийоми педагогічної техніки Ви будете використовувати?
2. Які психологічні умови слід створювати для прояву активності студентів?
3. Охарактеризуйте стилі спілкування.
4. Які вимоги висуваються до організації зовнішнього вигляду викладача?
5. Охарактеризуйте шляхи вдосконалення техніки мовлення.
6. Які умови слід забезпечувати для підтримання уваги студентів?
7. Якою повинна бути структура аргументації?

Варіант 3

1. Які ідеї А. С. Макаренка можна використати у сучасних умовах?
2. Сформулюйте визначення поняттю "культура зовнішнього вигляду".
3. Якими прийомами ви будете забезпечувати виразність мови?
4. Яким чином ви будете удосконалювати дикцію?
5. Охарактеризуйте прийоми розвитку уяви студентів.
6. Охарактеризуйте прийоми розвитку спостережливості в студентів.
7. Перелічіть прийоми, які ви будете використовувати для перебудови помилкових переконань студентів.

Варіант 4

1. Яким чином ви будете працювати над логічними помилками у розмірковуваннях студентів?
2. В яких випадках ви будете використовувати прийоми навіювального впливу?
3. Яким чином організуєте роботу над розвитком логічних форм мислення?
4. Дайте оцінку педагогічним поглядам В.А. Сухомлинського.
5. Які ідеї Дж. Дьюї можна використати в сучасних умовах?
6. Охарактеризуйте порядок апробації новаторського досвіду.
7. Охарактеризуйте особливості педагогічної діяльності та розтлумачте поняття "педагогічна ситуація" та "педагогічна задача".

Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Професійна майстерність організатора освітнього простору» здійснюється на підставі таких методів як: метод усного контролю – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування студентів; метод письмового контролю – здійснюється за допомогою самостійних робіт; метод тестового контролю – виконання спеціальних тестових завдань; метод самоконтролю та ін.

Питання до заліку з курсу

«Професійна майстерність організатора освітнього простору»

1. Педагогічна діяльність (сутність, структура, характеристика компонентів).
2. Функції педагога.
3. Педагогічні вміння викладача.
4. Головні професійні якості педагога.
5. Сучасні вимоги до викладача ЗВО.
6. Суспільна значущість професії педагога.
7. Рольовий репертуар викладача.
8. Поняття про педагогічну культуру викладача, її головні складові.
9. Головні ознаки педагогічної культури викладача.
10. Педагогічна спрямованість як важлива умова входження у професійну педагогічну діяльність.
11. Педагогічний досвід (професійна компетентність, психолого-педагогічна ерудиція).
12. Педагогічні здібності як головна ознака педагогічної культури викладача.
13. Поняття про педагогічну майстерність, її складові компоненти.
14. Гуманістична спрямованість викладача.
15. Професійна компетентність викладача.

16. Головні критерії майстерності викладача.
17. Рівні оволодіння професійною педагогічною майстерністю.
18. Роль педагогічної творчості та творчого мислення у становленні викладача, формуванні його педагогічної майстерності.
19. Культура професійного мислення викладача як складова його професійно-педагогічної культури.
20. Погляди на педагогічну майстерність у світовій педагогічній науці та практиці.
21. Педагогічна майстерність та авторитет викладача .
22. Поняття про педагогічну техніку викладача, її структура.
23. Культура зовнішнього вигляду викладача.
24. Культура педагогічного спілкування.
25. Лексичне багатство викладача ЗВО.
26. Здатність педагога до саморегулювання.
27. Використання прийомів саморегулювання.
28. Шляхи вольового впливу на емоційну сферу особистості педагога на студента.
29. Спільне і відмінне у театральному та педагогічному мистецтвах.
30. Цільова установка педагога на викладання навчальних дисциплін.
31. Педагогічне спілкування (сутність, функції, особливості, принципи, критерії).
32. Педагогічна взаємодія (сутність, механізми розгортання педагогічної взаємодії, види та рівні діяльності суб'єктів).
33. Рівні й стилі педагогічного спілкування.
34. Стилі педагогічного управління.
35. Бар'єри в процесі спілкування викладача з студентами та шляхи їх подолання.
36. Моделі поведінки викладача ЗВО у процесі педагогічного спілкування.
37. Структура педагогічного спілкування.
38. Техніка спілкування, комунікативні уміння педагога.
39. Правила педагогічного спілкування викладача ЗВО.
40. Поняття про засоби комунікації педагога.
41. Класифікація невербальних засобів комунікації педагога.
42. Міжособистісний простір у спілкуванні.
43. Пластична техніка (пантоміміка) особистості викладача (емоційне забарвлення пластики, пози особистості).
44. Мімічна техніка (вираз обличчя, контакт очей).
45. Мова жестів.
46. Зовнішній вигляд педагога (стриманість, охайність, естетична виразність, доцільність одягу).
47. Поняття про мову, мовлення, головні складові мовної системи.
48. Різновиди педагогічного мовлення.
49. Функції мовлення педагога.
50. Техніка мовлення педагога.
51. Слухання (рівні, стилі, бар'єри, принципи).
52. Дикція як чіткість вимови, шляхи її поліпшення. Професійні особливості голосу педагога.

53. Словесні дії педагога.
54. Культура професійного мовлення викладача.
55. Шляхи поліпшення його мовленнєвої культури.
56. Поняття про конфлікти у педагогічних ситуаціях, їхня типологія, причини.
57. Анатомія, структура, сфера, динаміка педагогічних конфліктів.
58. Способи поведінки педагога у конфліктних ситуаціях.
59. Організація переговорів, медіації для розв'язання педагогічних конфліктів.
60. Конфлікти у педагогічній взаємодії.
61. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.
62. Шляхи розв'язання педагогічних конфліктів.
63. Педагогічний такт викладача, його складові та умови вияву.
64. Професійні якості викладача як вияв педагогічного такту.
65. Головні принципи педагогічного такту.
66. Поняття про педагогічну етику.
67. Функції педагогічної етики.
68. Категорії педагогічної етики.
69. Педагогічна реакція на поведінку, вчинок студента.
70. Методи, прийоми виховного впливу на поведінку студента, умови, технологія їхнього застосування.
71. Особливості взаємодії педагога з батьками, дотримання педагогічного такту.
72. Особливості взаємодії педагога з обдарованими студентами.
73. Особливості взаємодії викладача з педагогічно занедбаними студентами.
74. Особливості взаємодії педагога з студентами, які мають особливі потреби.
75. Педагогічний такт і толерантність викладача.
76. Влада в педагогічній діяльності, авторитаризм, домінантність.
77. Імідж викладача (сутність, класифікація, структура, характеристика компонентів).
78. Я-концепція викладача.
79. Формування іміджу викладача як запорука його успіху в майбутній педагогічній діяльності.
80. Інновації в освіті.
81. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.
82. Використання передового педагогічного досвіду та впровадження досягнень педагогічної науки.
83. Методична робота в школі.
84. Підвищення кваліфікації вчителів та атестація педагогічних кадрів.
85. Етапи, рівні особистісно-професійного розвитку вчителя.
86. Компоненти, критерії та показники особистісно-професійного розвитку вчителя.
87. Роль методичних об'єднань учителів (обласних, районних, міських тощо) у становленні молодого вчителя.
88. Розв'язування педагогічних задач.
89. Розв'язування проблемних педагогічних ситуацій.
90. Виконання завдань психолого-педагогічного діагностування.

Рекомендована література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навчально методичний посібник/авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М., Салига Н.М./За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів/. Івано-Франківськ, 2021. С.430.
2. Бондар В. І., Шапошнікова І. М. Управління підготовкою успішного вчителя: теорія і практика: *Монографія*. Київ, 2015. 332 с.
3. Вишневецька Є. Розвиток толерантності як активної життєвої позиції зростаючої особистості. *Рідна школа*. 2016. № 10. С. 38-41.
4. Галета Я. Інформаційна культура в професійній підготовці майбутнього педагога. *Рідна школа*. 2011. № 11. С. 24–27
5. Голік О. Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: *навч. посіб.* Донецьк, 2010. 242 с.
6. Голік О. Б., Кривильова О. А., Лебідь О. В., Немченко С. Г., Управління навчальним закладом: *підручник для студентів*. Донецьк, 2012. 516 с.
7. Зайченко І. В., Каленський А. А., Теслюк В. М., Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: *підручник*. Київ: 2017. 484 с.
8. Іваньшина Н. М. Сутність та поняття інформаційної культури особистості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2012. № 2 (49). С.57–65.
9. Кайдалова Л. Г., Лутаєва Т. В., Шварп Н. В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *метод. рекомендації*. Харків, 2013. 60 с.
10. Кічук Н. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія як пріоритет педагогіки толерантності та особистісно-професійної підготовки майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Педагогічні науки: збірник наукових праць*. Ізмаїл, 2019. Вип. 42. С. 99–104.
11. Ковальчук В. М. Людиноцентризм як гуманістично орієнтований підхід до формування нової людини. *Обрії*. 2014. №2 (35). С.49.
12. Ковальчук В. М. Михайло Галущинський про вчителя та суспільне значення педагогічної праці. *Наукові записки*. 2003. №1. С. 75-78
13. Ковальчук В. М. Мовлення вчителя як засіб педагогічної праці: *праці наук.-практ. інтернет-конф.* (Івано-Франківськ, 25 лютого 2016). Івано-Франківськ. С.34
14. Ковальчук В. М. Національне виховання дітей та молоді засобами родинної педагогіки. *Обрії*. 2018. С.119-121.
15. Ковальчук В. М. Педагогічна культура викладача. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету: *матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару* (Івано-Франківськ, 3-4 березня 2016). Івано-Франківськ. С.41-44.
16. Ковальчук В. М. Педагогічна майстерність. *Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів*: Івано-Франківськ, 2016. 48 с.

17. Ковальчук В. М. Педагогічні умови формування та розвитку творчої особистості. *Інтернаука*. 2019. №15 (77), том 1. С. 45-49
18. Ковальчук В. М., Приймак О. Умови розвитку креативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО. *Інформаційний бюлетень кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика*. 2020. №33.
19. Ковальчук В. М., Приймак О. Формування креативної компетентності майбутніх викладачів ЗВО. *Інформаційний бюлетень кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика*. 2019. №32. С.84-90.
20. Ковальчук В. М. Професіоналізм педагога – головна умова забезпечення якості освіти. *Науковий вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди*: збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2015. С.231-234.
21. Ковальчук В. М. Психолого-педагогічні умови розвитку творчої особистості. *Обрії*. 2012. №2 (35). С.47-49.
22. Ковальчук В. М. Управління навчальною та виховною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу. *Науковий вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди*: збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2015. С.268-271.
23. Лазаренко Н. І. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Вінниця, 2016. Вип. 47. С. 18–22.
24. Лебедик Л. В. Дев'ять кроків становлення гармонійно розвинутої особистості. Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвинутої особистості: *збірник статей за матеріалами VII міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.* (Слов'янськ-Краматорськ, 18–19 березня 2020). Слов'янськ, 2020. С. 55–63.
25. Лебедик Л. В. Розвиток професійної компетентності викладачів закладів вищої освіти. Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: *збірник наукових статей*/ відп. ред. О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч. 1. С. 40–47.
26. Малицька О. В. Культурна ідентифікація як визначальний освітній фактор у педагогічному ВНЗ. *Молодий вчений*. 2015. № 2. С. 123–131.
27. Малицька О. В. Культурологічна діяльність як фактор гармонізації особистості. Сучасні тенденції в бізнесі та суспільному секторі. *Колективна монографія*. Ополе, Республіка Польща, 2016. С. 167–187.
28. Методологічне забезпечення процесу формування особистості в навчально-виховному процесі на різних рівнях освіти. Актуальні проблеми формування особистості в навчально-виховному процесі освітніх закладів. *Колективна монографія* / Лісіна Л. О.; ред. Попова О. І. Бердянськ. 2016. С. 182–204.
29. Основні стандарти поведінки вчителя у професійній сфері та в соціальній мережі. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2017. №2. С. 32-35.

30. Співаковський О. Успіх і результативність – через широке партнерство: як розвиватися освіт. *Голос України*. 2017. С. 4.
31. Степанов В. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті. *Вісник Харківської державної академії культури: збірник наукових праць*. Харків, 2010. Вип. 30. С. 173–179.
32. Хайруліна В. Особистість у колективі: до 100-річчя від дня народження В. О. Сухомлинського. *Рідна школа*. 2016. № 11/12. С. 37-39.
33. Черезова І. О. Комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості. *Вісник Херсонського державного університету. Психологічні науки: збірник наукових праць*. Херсон, 2014. Вип. 1, т. 1. С. 103–107.
34. Шварп Н. В. Формування педагогічної творчості майбутніх викладачів. *Науковий збірник. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України: збірник наукових праць*. Київ, 2014. № 79. С. 109-114.
35. Шовш К.С. Інформаційна культура педагога: проблеми, визначення та формування. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2015. № 14. С.47–54.
36. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
37. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-18>

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	3
Загальна характеристика курсу «Професійна майстерність організатора освітнього простору»	5
Тематика та зміст семінарських занять.....	13
Зміст завдань для самостійної роботи студентів.....	19
Орієнтовні форми контролю знань студентів	28
Перелік орієнтовних питань для підготовки до заліку.....	33
Рекомендована література.....	36

КОВАЛЬЧУК ВІРА МИКОЛАЇВНА

ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ ОРГАНІЗАТОРА ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів

Підп. до друку 02.11.2022 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура “Times New Roman”.
Ум. друк. арк. 7,7. Тираж 20 пр.

Видавець

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
76018, м. Івано-Франківськ, вул. С. Бандери, 1
Тел. 73-13-08. Е-mail: vdvcit@pu.if.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2718 від 12.12.2006